

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานผลการดำเนินงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙ (๑๖ – ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘)

การดำเนินงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในช่วงปลายเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา อยู่ในช่วงที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกำลังประชุมปรับแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญรายมาตรา ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ และไม่มีการเผยแพร่รายละเอียดผลการประชุมต่อสาธารณะ แต่มีความเคลื่อนไหวในส่วนของคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส มีการเผยแพร่ข้อมูลเรื่อง“คุณภาพคนและพลเมือง” ลงเว็บไซต์ www.parliament.go.th ดังต่อไปนี้

ระบบการพัฒนาคคนของสังคมในปัจจุบันนี้ ยังไม่สามารถสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามความต้องการได้ เพราะการศึกษานั้นให้ความสำคัญกับการสอน ที่เน้นการท่องจำ ครู/ผู้สอนและหลักสูตรเป็นศูนย์กลาง เน้นหนักกับการเรียนในห้องเรียน ตัดยัดกับระบบที่ตึงตัว มากกว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทางตรงกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้ทดลองฝึก/ปฏิบัติ เพื่อฝึกฝนให้เขาเหล่านั้นเกิดทักษะในวิชาชีพและทักษะในการใช้ชีวิตอย่างชาญฉลาด นอกจากนี้คนไทยยังขาดความเข้าใจในคุณค่าของศิลปะ และศาสนาที่มีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความอ่อนโยนด้านจิตใจและความสงบสุข ซึ่งทำให้ประชาชนขาดความตระหนักรู้ถึงการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างทางความคิดอย่างสงบสุข รวมไปถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเป็นมิตรด้วย ซึ่งทำให้เห็นว่าการศึกษานั้นนอกจากการเรียนรู้อาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ก็ควรเรียนรู้องค์ความรู้ที่ช่วยขัดเกลาจิตใจด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นไปอย่างกว้างขวางอย่างไม่มีเงื่อนไขในเรื่อง สถานที่และเวลา แต่ผู้ที่เข้าใจการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ และรู้เท่าทันสื่อยังมีจำนวนน้อย วิธีคิดของคนเรายังมองแบบแยกส่วน ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ แทนที่จะผสานความคิดและร่วมมือกันปฏิบัติ เพื่อให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องมีการ **ปฏิรูปคน** โดยการสร้างให้คนไทยนั้นกลายเป็นนักสื่อสารที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพในทุกระดับ ทุกมิติอย่างบูรณาการ ทำให้ทุกคนเป็นนักสื่อสารที่ดี ที่มีความสามารถในการฟัง คิด วิเคราะห์ และถ่ายทอด/นำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยความรับผิดชอบ เป็นเครื่องมือกำกับการทำงานและดำรงชีวิต สามารถเป็นทั้งนักสื่อสารที่ดี และยังช่วยกันเป็นสื่อในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ และยังรู้เท่าทันสื่อสารมวลชนอีกด้วย

ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณา แล้วเห็นว่า สื่อสามารถใช้การคิดแบบองค์รวม และบูรณาการสาระด้านการศึกษา ด้านศิลปะ วัฒนธรรมและศาสนา ให้เกิดการเรียนรู้อย่างประสานสอดคล้อง ไร้รอยต่อ และให้มีการสื่อสารออกไปอย่างสร้างสรรค์ กำกับ/ดูแลไม่ให้มีสาระ/เนื้อหาที่เป็นอันตรายต่อประชาชน แต่ให้เป็นเครื่องมือที่สร้างพลเมืองที่มีคุณภาพได้ เช่น ผลิตเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ มุ่งสร้างความปรองดองในสังคม ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีมากกว่าการใช้กำลัง ด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ โดยแบ่งระดับของการปฏิรูปพลเมืองออกเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ พลเมืองด้านการศึกษา นักปกครอง สถาบันครอบครัว บุคลากรทางศาสนา และบุคลากรด้านสื่อ ทั้งนี้บุคลากรทุกกลุ่มต้องมีการฝึกฝนการทำงานแบบองค์รวม การถ่ายทอดเนื้อหาสาระในแต่ละด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๑) พลเมืองด้านการศึกษา คือ การสร้างนักการศึกษา ครู ที่เข้าใจระบบการเรียนรู้ของมนุษย์ และมีความสามารถในการถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆ ในแบบองค์รวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกระจายการศึกษา ส่งเสริมการจัดการศึกษาตนเองในชุมชน กระตุ้นการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี รู้จักคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้

๒) นักปกครอง คือ การสร้างนักปกครองให้เป็นผู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ในชุมชน เพื่อสร้างให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน ให้มีทักษะการสื่อสารแบบองค์รวมอย่างดีโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centered)

๓) สถาบันครอบครัว คือ สร้างความเข้มแข็งในการเป็นพลเมืองที่ดีผ่านสถาบันครอบครัว มีการสื่อสารเพื่อการสร้างสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีระเบียบวินัย

๔) บุคลากรด้านวัฒนธรรมและศาสนา คือ การสร้างผู้ที่อยู่ในแวดวงนี้ให้มีทักษะในการสื่อสารให้เห็นถึงคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมและศาสนา ยึดศีลธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ชูวัฒนธรรมค่านิยมไทย พัฒนาบุคลากรทางศาสนาให้เข้าใจปรัชญาของศาสนาและสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

๕) บุคลากรด้านสื่อ คือ การสร้างนักการสื่อสารที่มีแนวคิดการสื่อสารเพื่อพัฒนาสังคม และทำให้ตนเองได้รับการยอมรับ น่าเชื่อถือ มีทักษะในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารอย่างมีระบบ ยึดมั่นในจรรยาวิชาชีพ ส่งเสริมเนื้อหาที่เสริมสร้างคุณธรรม ศีลธรรม เชื่อถือได้ ชี้นำการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างสร้างสรรค์

ซึ่งแผนการปฏิรูปคุณภาพและพลเมืองจะครอบคลุมทั้งเรื่องด้านการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา และการสื่อสารมวลชน ซึ่งสอดคล้องกันโดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การพัฒนาคน ให้มีคุณลักษณะที่ดี เช่น มีวินัย มีคุณธรรม รู้พอเพียง พึ่งพาตนเอง มีสติปัญญา กล้าเรียนรู้ ความเป็นพลเมืองดี ใส่ใจรับใช้สังคม เป็นนักสื่อสารที่สร้างสรรค์ เป็นต้น นอกจากนี้ สมาชิก สปช. ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า การปฏิรูปคุณภาพคนและพลเมือง จะสำเร็จได้ต้องมีกลไกขับเคลื่อนปฏิรูป เช่น การตั้งสมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษา และพัฒนามนุษย์แห่งชาติ **คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด** คณะกรรมการสมัชชาการศึกษาจังหวัด และวางกลไกเพื่อพัฒนาสื่อมวลชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นสื่อสร้างสรรค์ ความเป็นอิสระอย่างแท้จริง

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย